

BITLİS EREN ÜNİVERSİTESİ
İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ YAYINLARI

BİDER

BITLİS
İSLAMİYAT DERGİSİ

2023
BAHAR
CİLT: 5
SAYI: 1

Grafik Tasarım: Cumali GÜZELKAYA

BİTLİS EREN ÜNİVERSİTESİ İSLAMİ İLİMLER FAKÜLTESİ YAYINLARI

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ
(BİDER)

JOURNAL OF BITLIS ISLAMIC STUDIES

مجلة بدليس للإسلاميات

Yıl: 2023 – Cilt: 5 – Sayı: 1 Haziran/Bahar Dönemi

BİTLİS

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ (BİDER)

Journal of Bitlis Islamic Studies

مجلة بدليس للإسلاميات

Altı ayda bir yayımlanan ulusal hakemli bir dergidir

e-ISSN: 2687-2102

Yayıncı / Publisher

Bitlis Eren Üniversitesi, İslami İlimler Fakültesi, Bitlis, Türkiye

Sahibi / Owner

Bitlis Eren Üniversitesi Adına Rektör

Prof. Dr. Necmettin ELMASTAŞ

Editör / Managing Editor

Doç. Dr. İbrahim BARCA

Yabancı Dil Editörü / Foreign Language Editor

Dr. Öğr. Üyesi Abdullah BİLİN

Editör Yardımcıları / Associate Editors

Dr. Öğr. Üyesi İzzet ESER

Arş. Gör. İsa YALÇIN

Arş. Gör. Mahmut Metin TÜRKOĞLU

Arş. Gör. Mehmet Sabır ŞAYBAK

Arş. Gör. Musab DALGA

Arş. Gör. Yunus AKYÜZ

Arş. Gör. Yunus KIRAYİT

Posta Adresi: Bitlis Eren Üniversitesi İslami İlimler Fakültesi, Rahva Yerleşkesi Beş Minare Mahallesi Ahmet Eren Bulvarı 13000 Merkez/BİTLİS

Telefon: 90 (434) 222 00 45

e-posta Adresi: bider@beu.edu.tr

Yayın Kurulu / Editör Kurulu / Editorial Board

Prof. Dr. Abdurrahman CANDAN	(Hacı Bektaş Veli Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN	(İstanbul Üniversitesi)
Prof. Dr. Ahmet YILDIRIM	(Yıldırım Beyazıt Üniversitesi)
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM	(Ankara Üniversitesi)
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Prof. Dr. Mefail HIZLI	(Bursa Uludağ Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet DEMİRTAŞ	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet DİNÇOĞLU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet YOLCU	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN	(Ankara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ahmet ÖZDEMİR	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Harun ÇAĞLAYAN	(Kırkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Cengiz KANIK	(Siirt Üniversitesi)
Doç. Dr. Hekim TAY	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet ALTIN	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Ramazan TARİK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Şükrü AYRAN	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Musa TURŞAK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Zeki AKTAŞ	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Celal ÖRAL	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Sedat KAYA	(Bitlis Eren Üniversitesi)

Danışma Kurulu / Advisory Board

Prof. Dr. Abdullah ÜNALAN	(Siirt Üniversitesi Hadis)
Prof. Dr. Abdurrahman ACAR	(Dicle Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Abdülhamit BİRİŞİK	(Marmara Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Abdürrezzak MARZUK	(Fas Mağrib Merakiş Kadı İyaz Üniversitesi)
Prof. Dr. Adnan DEMİRCAN	(İstanbul Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Ali BAKKAL	(Akdeniz Üniversitesi Fıkıh)
Prof. Dr. Cemalettin ERDEMCİ	(Siirt Üniversitesi Kelam)
Prof. Dr. Edip ÇAĞMAR	(Dicle Üniversitesi Arap Dili ve Belağatı)
Prof. Dr. Enbiya YILDIRIM	(Ankara Üniversitesi Hadis)
Prof. Dr. Hasan ÇİÇEK	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi Felsefe Tarihi)
Prof. Dr. Hikmet AKDEMİR	(Hitit Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Hüseyin PEKER	(19 Mayıs Üniversitesi Din Psikolojisi)
Prof. Dr. İbrahim COŞKUN	(Necmettin Erbakan Üniversitesi Kelam)
Prof. Dr. Kasım ŞULUL	(Harran Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mehmet AZİMLİ	(Hitit Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mehmet Salih ARI	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Metin BOZAN	(Dicle Üniversitesi Mezhepler Tarihi)
Prof. Dr. Murat AKGÜNDÜZ	(Harran Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Mustafa ÖZKAN	(Yıldırım Beyazıt Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Musa Kazım YILMAZ	(Harran Üniversitesi Tefsir)
Prof. Dr. Müfit Selim SARUHAN	(Ankara Üniversitesi İslâm Felsefesi)
Prof. Dr. Ramazan ALTINTAŞ	(Necmettin Erbakan Üniversitesi Kelâm)
Prof. Dr. Sahip BEROJE	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi İslam Hukuku)
Prof. Dr. Şaban ÖZ	(Sütçü İmam Üniversitesi İslam Tarihi)
Prof. Dr. Yusuf Ziya KESKİN	(Harran Üniversitesi Hadis)
Doç. Dr. Ebubekir SİFİL	(Yalova Üniversitesi Hadis)
Dr. Ali es-SÜVEYHİRİ	(Suudi Arabistan Mekke Eğitim Bak.)
Dr. Hadi EKBERZADE	(Al-Mustafa Üniversitesi Fars Dili ve Edebiyatı)

Sayı Hakemleri

Prof. Dr. Ali KARATAŞ	(Sakarya Üniversitesi)
Prof. Dr. Mehmet DEMİRTAŞ	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Emel DEMİR GÖRÜR	(Dicle Üniversitesi)
Doç. Dr. Faruk TUNCER	(Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Fatih GENCER	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Doç. Dr. Harun ÇAĞLAYAN	(Kırıkkale Üniversitesi)
Doç. Dr. Mehmet Selim ASLAN	(Van Yüzüncü Yıl Üniversitesi)
Doç. Dr. Mahmut KELPETİN	(Marmara Üniversitesi)
Doç. Dr. Ömer SABUNCU	(Harran Üniversitesi)
Doç. Dr. Ramazan TARİK	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Abdurrahim ARSLAN	(Harran Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Edip YILMAZ	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fatih BAYRAM	(Manisa Celâl Bayar Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Fatih OĞUZAY	(Çanakkale Onsekiz Mart Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Hafel AL YOUNES	(Siirt Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi İlhan ÇELİKER	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mazhar TUNÇ	(Hakkari Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Fatih YALÇIN	(Bilecik Şeyh Edebali Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mehmet Emin NAS	(İğdır Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Mesut TAY	(Bitlis Eren Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Muharrem YILMAZ	(Tokat Gaziosmanpaşa Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Nezir MAVİŞ	(Muğla Sıtkı Koçman Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Ömer GÜNNAN	(Dicle Üniversitesi)
Dr. Öğr. Üyesi Süleyman ŞAHİN	(Selçuk Üniversitesi)
Dr. Fethi DEMİR	(TC Milli Eğitim Bakanlığı Van)
Dr. Yavuz TUĞBERK	(Erciyes Üniversitesi)
Dr. Kader DEMİR	

BİTLİS İSLAMİYAT DERGİSİ (BİDER)

Araştırma Makaleleri / Research Articles

Mustafa YAVUZ

CANDAROĞLU İSMAİL BEY (1419-1479) VE MEDRESESİ
CANDAROĞLU ISMAIL BEY (1419-1479) AND HIS MADRASA

1-29

Muhammed UĞURLU

BİTLİS VİLAYETİNDEKİ SÜRYANİ VARLIĞI (1870-1920)
THE PRESENCE OF ASSYRIANS IN BITLIS PROVINCE (1870-1920)

30-39

Hasan YAVUZ

OSMANLI DEVLETİ ZAMANINDA HAC YOLLARINDA URBAN SALDIRILARI VE ALINAN ÖNLEMLER
URBAN ATTACKS ON THE HAJ ROADS AND THE MEASURES AT THE TIME OF THE OTTOMAN STATE

40-53

Soner AKPINAR

MODERN VE GELENEKÇİ BAZI YAZARLARIN HİSSÎ MUCİZELERE YAKLAŞIMI
THE APPROACH OF SOME MODERN AND TRADITIONAL WRITERS TO FEEL MIRACLES

54-77

Halil KAYA

ALİ B. ÖMER EL-VÂNÎ EL-AHLÂTÎ'NİN HAYATI
THE LIFE OF ALI B. OMAR AL-WÂNÎ AL-AKHLÂTÎ

78-90

İlyas ŞANLI

KUMMÎ VE TÛSÎ TEFSİRLERİNDE HİLÂFET MESELESİ
THE PROBLEM OF CALIPHATE IN THE COMMENTARIES OF AL-QUMMÎ AND AL-ṬÛSÎ

91-112

Yunus Sanır

USULCÜLERE GÖRE KIYASIN HAD VE KEFARETlerde CEREBAN ETMESİ VE İHTİLAFIN FURULARDA ETKİSİ
CIRCULATION OF MEASUREMENT IN AL-HUDUD AND AL-KAFFARAT ACCORDING TO THE SCHOLARS OF THE
SCIENCE OF PRINCIPLES OF ISLAMIC JURISPRUDENCE AND THE IMPACT OF ITS DIFFERENCE IN
JURISPRUDENTIAL BRANCHES

جریان القياس في الحدود والكفارات عند الأصوليين وأثر الاختلاف في الفروع والفقهية

113-125

Tez Özetleri / Thesis Abstracts

Muhammad Nasir Ismail ELKHIER

MS ONİKİNCİ YÜZYIL / MS ON SEKİZİNCİ YÜZYILDA RUSYA'NIN GÜNEYİNDE, DAĞISTAN BÖLGESİNDEKİ DERBEND
ŞEHRİ MEZARLIĞINDAKİ İSLAMİ MEZAR TAŞLARI: "BİÇİM VE İÇERİK ÇALIŞMASI"
ISLAMIC GRAVESTONES IN THE CEMETERY OF DERBEND CITY, IN DAGESTAN REGION, SOUTHERN RUSSIA DURING
THE TWELFTH CENTURY AH EIGHTEENTH CENTURY AD: "A STUDY OF FORM AND CONTENT"

شواهد القبور الإسلامية بجماعة مدينة دربند بإقليم داغستان بجنوب روسيا خلال القرن الثاني عشر الهجري - الثامن عشر الميلادي: (دراسة في الشكل والمضمون)

126-127

Düzeltilme / Correction

Dergimizin 4. cilt 2. sayında yayınlanan "Ebu'l-Berekât en-Nesefî'nin Nesih Anlayışı" adlı makalenin ilk sayfasında yazar Fatih Doğan'ın isminin altında "Cumhuriyet Üniversitesi, Sosyal Bilimler Enstitüsü, Yüksek Lisans Öğrencisi" ibaresi yer almamıştı. Bu sayıda düzeltilmiş sayfaya yer verildi.

128